

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**  
**МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**  
**імені В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО**

Філологічний факультет  
Кафедра української мови і літератури



**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**


**ЛІТЕРАТУРНЕ КРАЄЗНАВСТВО**

ступінь бакалавра

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

спеціальність 014.01 Середня освіта (Українська мова і література),  
освітньо-професійна програма «Середня освіта (Українська мова і література)»

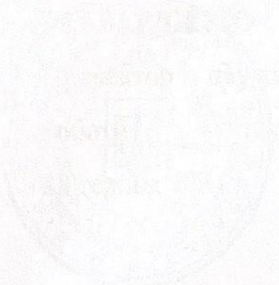
2024 – 2025 навчальний рік

Розробник: Родіонова Інна Григорівна, доцент кафедри української мови і літератури, кандидат філологічних наук, доцент  (Інна РОДІОНОВА)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри української мови і літератури  
Протокол №1 від «26» серпня 2024 р.

Завідувач кафедри  (Лілія РУСКУЛІС)

«26» серпня 2024 р.



РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ  
ІНТЕРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ТА ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ  
(В Т. Ч. ФІЛОЛОГІЯ)  
Кафедра філології  
Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка  
Спеціальність 014 01 Соціалістика / Українська мова і література  
Кваліфікаційний рівень магістра / Магістр (Українська мова і література)

### Анотація

Курс «Літературного краєзнавства» покликаний сформувати у студентів розуміння історичних та культурних зв'язків рідного краю з історією і життям всієї нашої держави, співставити минуле і сьогодення, тим самим краще осягнути сучасний стан літератури зокрема та культури загалом.

У процесі вивчення дисципліни удосконалюється і систематизується теоретична та практична підготовка студентів завдяки ознайомленню із зовнішніми та внутрішніми законами розвитку регіонального пласту літератури.

Визначено загальнонаціональні тенденції розвитку літератури; окреслено історичну змінюваність напрямів, жанрів і стилів від поч. ХХ ст. до сучасності; сформовано знання студентів про основні етапи становлення літературних традицій Миколаївщини; з'ясовано специфіку жанрово-стильових та ідейно-художніх особливостей літератури рідного краю; закріплено знання літературознавчих понять; встановлено характерні особливості індивідуального стилю митців, чия творчість пов'язана із Південним Прибужжям; проаналізовано провідні мотиви лірики, іманентні риси прози та драматургії.

**Ключові слова:** фольклор, краєзнавство, періодичні видання, стан і перспективи розвитку літератури, мотиви й образи лірики, жанр, стиль, історична романістика, фантастична проза, драматургія.

### Summary

The course «Literary Local History» designed to form students' understanding of the historical and cultural connections of the native region with the history and life of our entire state, to compare the past and the present, thereby better understanding the current state of literature in particular and culture in general.

In the process of studying the discipline, the theoretical and practical training of students improves and systematizes thanks to familiarization with the external and internal rules of the development of the regional layer of literature.

National trends in the development of literature are determined; outlined the historical variability of directions, genres and styles from XX century to modern times; was formed students' knowledge of the main stages of formation of the literary traditions of the Mykolaiv region; the specifics of the genre-stylistic and ideological-artistic features of the literature of the native region were clarified; strengthened the knowledge of literary concepts; the characteristic features of the individual style of artists whose work is connected with the Southern Bug river region are established; the leading motives of lyrics, immanent features of prose and drama are analyzed.

**Key words:** folklore, local history, periodic publications, the state and perspectives of the development of literature, motives and images of lyrics, genre, style, historical romance, fantastic prose, drama.

## 1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Нормативна	
	Спеціальність 014.01 Середня освіта (Українська мова і література)	<i>Рік підготовки:</i>	
2-й			
<i>Семестр</i>			
		4-й	
<i>Лекції</i>			
		20	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4; самостійної роботи студента – 4	Ступінь бакалавра	<i>Практичні</i>	
			30
<i>Самостійна робота</i>			
		100	
Вид контролю: залік			
<a href="http://moodle.mdu.edu.ua/course/index.php?categoryid=418">http://moodle.mdu.edu.ua/course/index.php?categoryid=418</a>			

Мова навчання – українська.

### Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

50 год. – аудиторні заняття, 100 год. – самостійна робота (33% / 67%).

## **2. Мета, завдання навчальної дисципліни та очікувані результати**

*Мета курсу:* ознайомити студентів із кращими здобутками літераторів Миколаївщини, розширити їх уявлення про літературний процес в Україні ХХ – початку ХХІ століть; у процесі вивчення культурних скарбів свого краю, виховувати у студентів почуття поваги до своєї культури, мови, традицій; сприяти формуванню уяви студента про історичні та культурні зв'язки рідного краю з історією і життям всієї нашої держави та інших країн, дозволяє співставити минуле і сьогодення, тим самим надає змогу краще осягнути сучасний стан літератури і культури.

*Завдання курсу:* навчити студентів орієнтуватися в перипетіях регіонального літературного процесу; розуміти основні напрями його розвитку, вдосконалювати навички аналізу з літературних творів у єдності змісту і форми, об'єктивно аналізувати сучасний стан літературного процесу, прищеплювати студентам відчуття необхідності виходити із загальнонаціональних інтересів.

**Передумови для вивчення дисципліни:** обізнаність із нормами й канонами сучасного літературознавчого дискурсу та вміння представити свої наукові здобутки, що є одним із найважливіших і найвагоміших аспектів підготовки фахівця з університетською освітою. Курсу «Літературне краєзнавство» властиві зв'язки з теоретичними та спеціальними теоретичними курсами загального фундаментального та професійного циклу: «Теоретичні проблеми літературознавства», «Мовознавство», «Історія української та зарубіжної літератури (в т. ч. Фольклор)», «Філософія», «Історія України».

Навчальна дисципліна складається із 5-ох кредитів.

### **Програмні результати навчання:**

**ПРН 2.** Знати історію та культуру України; вміти дискутувати про історичне минуле й сучасність у політичному та культурному контексті, критично осмислювати проблеми у сфері історії.

**ПРН 5.** Здійснювати пошук, інтерпретацію та синтез наукової інформації, отриманої з різних джерел із дотриманням принципів академічної доброчесності.

**ПРН 12.** Уміти оперувати сучасним категоріально-термінологічним апаратом літературознавства; знати тенденції української та зарубіжної літератури (в т. ч. фольклору) як теоретичного базису дослідницької й прикладної діяльності в галузі літературознавства.

**ПРН 13.** Уміти організувати навчальний процес у закладі загальної середньої освіти й реалізувати професійно-практичні засади навчання української мови літератури; здійснювати педагогічну діяльність в умовах реформування сучасної школи, реалізації концепції мовної освіти в Україні.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

### **I. Загальнопредметні:**

**ЗК 1.** Здатність реалізувати свої права й обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини та громадянина в Україні.

**ЗК 2.** Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності й досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної галузі, її місця в загальній системі знань про природу й суспільство та розвиток суспільства, техніки та технологій.

**ЗК 3.** Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

**ЗК 4.** Здатність спілкуватися іноземною (англійською) мовою.

**ЗК 5.** Здатність до виконання навчально- й науково-дослідницьких завдань; володіння науково-дослідними методами відповідно до фахового спрямування.

**ЗК 6.** Здатність організовувати здоровий спосіб життя.

**ЗК 7.** Здатність проявляти повагу до української національної культури; з'ясовувати проблеми сучасної мовної та інформаційної політики.

**ЗК 8.** Здатність бути відповідальним, ініціативним; працювати в команді, розподіляти функції у виконанні спільної діяльності.

**ЗК 9.** Здатність розробляти й застосовувати інформаційно-комунікаційні технології в професійній та науковій діяльності.

#### **II. Фахові:**

**ФК 1.** Здатність аналізувати процес практичної підготовки фахівця у ЗВО; адаптувати систему наукових знань у професійну діяльність і в площину освітнього компонента.

**ФК 2.** Здатність усвідомити, критично осмислити й узагальнити досвід національного державотворення; висвітлювати специфіку становлення й розвитку історії України.

**ФК 5.** Здатність до програмування, організації та поетапного проведення теоретичних досліджень, виконання експериментальної роботи й висвітлення здобутих наукових студіювань у виданнях різної категорії; самостійного провадження науково-дослідницької роботи; репрезентації отриманих результатів на наукових заходах на засадах принципів академічної доброчесності.

**ФК 6.** Здатність аналізувати дослідження про природу психічного та особистості як носія цього психічного; формувати уявлення про закономірності, етапи, умови й критерії успішного протікання психічних процесів.

**ФК 10.** Здатність організувати освітній процес у закладах освіти з використанням сучасних, науково обґрунтованих, традиційних та інноваційних технологій, методів, прийомів, засобів; створювати сприятливі умови для розвитку, навчання й виховання здобувачів освіти.

**ФК 12.** Здатність до розуміння місця літературознавства в системі сучасної гуманітарної освіти; оволодіння навичками аналізу українського та світового літературних процесів у теоретичному й практичному та синхронічно-діахронічному аспектах; уміння використовувати здобутки регіонального письменства для формування національної свідомості здобувачів освіти, їхньої моралі, ціннісних орієнтацій.

### **3. Програма навчальної дисципліни**

#### **Кредит 1. Літературні традиції Миколаївщини поч. ХХ ст.**

**Тема 1.** Основні етапи культурного становлення Миколаївщини. Громадська, просвітницька, літературна та фольклористична діяльність М. Аркаса. Творчість С. Черкасенка та Дніпрової Чайки у процесі пробудження національної культури краю. Театр корифеїв на Миколаївщині.

**Тема 2.** Культурно-мистецьке життя Миколаївщини у 1910-1930-х рр. Функціонування літературних угруповань. М. Лагута та його внесок в історію культури рідного краю. Художня спадщина Д. Надіїна. Роль працівників кафедри української мови та літератури Миколаївського ІНО у процесі становлення культури краю. Літературознавчі здобутки Ю. Бойка-Блохина та І. Борщака. Творчість С. Крижанівського, Л. Вишеславського і Миколаївщина. Художньо-документальна повість С. Піскурьова «Миколаїв. Рік 1917. Червоні коліщатка».

#### **Кредит 2. Лірика миколаївських авторів: традиції та новаторство.**

**Тема 3.** Поетична творчість письменників Миколаївщини у сер. ХХ ст. Культурологічна діяльність Б. Мозолевського як археолога та поета. М. Вінграновський і шістдесятництво; провідні мотиви лірики. Перекладацька, публіцистична, поетична творчість В. Бойченка. Історіософські мотиви лірики Д. Кременя.

**Тема 4.** Поетичні набутки миколаївських літераторів. Легенди і перекази Південного Прибужжя в поезії Л. Чижової. Художні відкриття С. Іщенко. Здобутки молодих поетів Миколаївщини: Н. Білецької, Кс. Коваленко, Сашка Обрія та ін.

#### **Кредит 3. Романістика миколаївських авторів.**

**Тема 5.** Проблематика та жанрово-стильова своєрідність прози у ХХ ст. Внесок О.Бердника в світову фантастику. Історичні романи О. Глушка. Рідний край у романах О. Сизоненка. Особливості художнього стилю М.Вінграновського-романіста. Художня рефлексія характеру молодого людини в творах І.Григурка. Образ сучасника у прозі А. Малярова. Миколаївські реалії у прозі В.Жадька.

**Тема 6.** Здобутки сучасних миколаївських прозаїків. Психологічна й соціально актуальна проза Л. Матвєєвої, В. Платової. Фентезі В.Васильєва та В. Астрова-Чубенка. Проблематика прози Д. і В. Капранових. Жінка у прозі Л.Бондаренко. Творчі успіхи Ани Пест і Д. Березіної.

#### **Кредит 4. Театральне мистецтво Миколаївщини**

**Тема 7.** Діяльність провідних театрів Миколаєва у ХХ – на поч. ХХІ ст. Запрошення на постановки спектаклів талановитих режисерів із провідних театрів України. Драматичні твори А. Вербеця, С. Піскурьова та В. Понізова, втілені на театральних сценах. Музейні виставкові проекти та інсталяції «Тетральний роз'їзд – 2000», «Казка мого життя», «Відлуння майдану» (С. Піскурьов).

#### **Кредит 5. Новітня українська література краю**

**Тема 8.** Творчість письменників-комбатантів. Збірка Г. Бабіча «Вірші та пісні. Спогади друзів». О. Терещенко «Життя після 16:30». Г. Молчанов «Готель «Ковток Незалежності»», «Правди різні, а істина – одна», «Перемир'я». О. Пайкін «Незручні замальовки гібридної війни». Книга «Миттєвості війни» (авторський колектив під керівництвом Сергія Макарчука).

**Тема 9.** Література Миколаївщини в контексті сучасної української культури. Проект Г.Улюри «25 художніх творів із 24 областей України та Криму: дороговказ до корисного читання».

### **4. Структура навчальної дисципліни**

4	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	лаб	кон	с./р.	
1	2	3	4	5	6	7
<i>Кредит 1. Літературні традиції Миколаївщини</i>						
<b>Тема 1.</b> Основні етапи культурного становлення Миколаївщини. Просвітницька, літературна та фольклористична діяльність М. Аркаса. Творчість С.Черкасенка та Дніпрової Чайки у процесі пробудження національної культури краю. Театр корифеїв на Миколаївщині.	16	2	2			12
<b>Тема 2.</b> Культурно-мистецьке життя Миколаївщини у 1910-1930-х рр. Функціонування літературних угруповань. М. Лагута та його внесок в історію культури рідного краю. Художня спадщина Д. Надіїна. Літературознавчі здобутки Ю. Бойка-Блохина та І. Борщака. Творчість С. Крижанівського, Л. Вишеславського і Миколаївщина.	14	2	2			10
<b>Усього:</b>	<b>30</b>	<b>4</b>	<b>4</b>			<b>22</b>
<i>Кредит 2. Лірика миколаївських авторів: традиції та новаторство</i>						
<b>Тема 3.</b> Поетична творчість письменників Миколаївщини у сер. ХХ ст. Культурологічна діяльність Б. Мозолєвського як археолога та поета. М. Вінграновський і шістдесятництво; провідні мотиви лірики. Перекладацька, публіцистична,	18	2	6			10

поетична творчість В. Бойченка. Історіософські мотиви лірики Д.Кременя.						
<b>Тема 4.</b> Поетичні набутки миколаївських літераторів. Легенди і перекази Південного Прибужжя в поезії Л. Чижової. Художні відкриття С. Іщенко. Здобутки молодих поетів Миколаївщини: Н.Білецької, Кс. Коваленко, Сашка Обрія та ін.	12	2	4			6
<b>Усього:</b>	<b>30</b>	<b>4</b>	<b>10</b>			<b>16</b>
<i>Кредит 3. Романістика миколаївських авторів</i>						
<b>Тема 5.</b> Проблематика та жанрово-стильова своєрідність прози у ХХ ст. Внесок О.Бердника в світову фантастику. Історичні романи О. Глушка. Рідний край у романах О. Сизоненка. Особливості художнього стилю М.Вінграновського-романіста. Художня рефлексія характеру молодого людини в творах І.Григурка. Образ сучасника у прозі А. Малярова. Миколаївські реалії у прозі В.Жадька.	20	4	6			10
<b>Тема 6.</b> Здобутки сучасних миколаївських прозаїків. Психологічна й соціально актуальна проза Л. Матвєєвої, В. Платової. Фентезі В.Васильєва та В. Астрова-Чубенка. Проблематика прози Д. і В. Капранових. Жінка у прозі Л.Бондаренко. Творчі успіхи Ани Пест і Д. Березіної.	10	2	4			4
<b>Усього:</b>	<b>30</b>	<b>6</b>	<b>10</b>			<b>14</b>
<i>Кредит 4. Театральне мистецтво Миколаївщини</i>						
<b>Тема 7.</b> Діяльність провідних театрів Миколаєва у ХХ – на поч. ХХІ ст. Драматичні твори А. Вербеця, С. Піскурьова та В. Понізова, втілені на театральних сценах.	30	2	2			26
<b>Усього:</b>	<b>30</b>	<b>2</b>	<b>2</b>			<b>26</b>
<i>Кредит 5. Новітня українська література краю</i>						
<b>Тема 8.</b> Творчість письменників-комбатантів. Збірка Г. Бабіча «Вірші та пісні. Спогади друзів». О. Терещенко «Життя після 16:30». Г. Молчанов «Готель «Ковток Незалежності»», «Правди різні, а істина – одна», «Перемир'я». О. Пайкін «Незручні замальовки гібридної війни». Книга «Миттєвості війни» (авторський колектив під керівництвом Сергія Макарчука).	10	2	2			6
<b>Тема 9.</b> Література Миколаївщини в контексті сучасної української культури. Проект Г.Улюри «25 художніх творів із 24 областей України та Криму: дороговказ до корисного читання». Творчо-науковий проект студента.	20	2	2			16
<b>Усього:</b>	<b>30</b>	<b>4</b>	<b>4</b>			<b>22</b>
<b>Усього:</b>	<b>150</b>	<b>20</b>	<b>30</b>			<b>100</b>

### 5. Теми лекційних занять

№	Назва теми	Кількість
---	------------	-----------



з/п		ГОДИН
<i>Кредит 1. Літературні традиції Миколаївщини</i>		
1.	<b>Тема 1.</b> Основні етапи культурного становлення Миколаївщини. Роль М. Аркаса, С.Черкасенка та Дніпрової Чайки у процесі пробудження національної культури краю. Театр корифеїв на Миколаївщині.	2
2.	<b>Тема 2.</b> Культурно-мистецьке життя Миколаївщини у 1910-1930-х рр. Функціонування літературних угруповань. Творчість С. Крижанівського, Л. Вишеславського і Миколаївщина.	2
<i>Кредит 2. Лірика миколаївських авторів: традиції та новаторство</i>		
3.	<b>Тема 3.</b> Поетична творчість письменників Миколаївщини у сер. ХХ ст. Культурологічна діяльність Б. Мозолевського як археолога та поета. Поетична творчість В. Бойченка. Історіософські мотиви лірики Д.Кременя.	2
4.	<b>Тема 4.</b> Поетичні набутки миколаївських літераторів. Легенди і перекази Південного Прибужжя в поезії Л. Чижової. Художні відкриття С. Іщенко. Здобутки молодих поетів Миколаївщини: Н.Білецької, Кс. Коваленко, Сашка Обрія та ін.	2
<i>Кредит 3. Романістика миколаївських авторів</i>		
5.	<b>Тема 5.</b> Проблематика та жанрово-стильова своєрідність прози у ХХ ст. Внесок О.Бердника в світову фантастику. Історичні романи О. Глушка. Художня рефлексія характеру молодого людини в творах І. Григурка.	4
6.	<b>Тема 6.</b> Здобутки сучасних миколаївських прозаїків. Фентезі Проблематика прози Д. і В. Капранових. Жінка у прозі Л.Бондаренко. Творчі успіхи Ани Пест і Д. Березіної.	2
<i>Кредит 4. Театральне мистецтво Миколаївщини</i>		
7.	<b>Тема 7.</b> Діяльність провідних театрів Миколаєва у ХХ – на поч. ХХІ ст. Драматичні твори А. Вербеця, С. Піскурьова та В. Понізова.	2
<i>Кредит 5. Новітня українська література краю</i>		
8.	<b>Тема 8.</b> Творчість письменників-комбатантів.	2
9.	<b>Тема 9.</b> Література Миколаївщини в контексті сучасної української культури.	2
<b>Усього</b>		<b>20</b>

### 6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1. Літературні традиції Миколаївщини</i>		
1.	<b>Тема 1.</b> Основні етапи культурного становлення Миколаївщини. Громадська, просвітницька, літературна та фольклористична діяльність М. Аркаса. Творчість С.Черкасенка та Дніпрової Чайки у процесі пробудження національної культури краю.	2
2.	<b>Тема 2.</b> Культурно-мистецьке життя Миколаївщини у 1910-1930-х рр. Функціонування літературних угруповань. М. Лагута та його внесок в історію культури рідного краю. Творчість С. Крижанівського, Л. Вишеславського і Миколаївщина.	2
<i>Кредит 2. Лірика миколаївських авторів: традиції та новаторство</i>		
3.	<b>Тема 3.</b> Поетична творчість письменників Миколаївщини у сер. ХХ ст. Культурологічна діяльність Б. Мозолевського як археолога	6

	та поета. М. Вінграновський і шістдесятництво; провідні мотиви лірики. Перекладацька, публіцистична, поетична творчість В. Бойченка. Історіософські мотиви лірики Д.Кременя.	
4.	<b>Тема 4.</b> Поетичні набутки миколаївських літераторів. Легенди і перекази Південного Прибужжя в поезії Л. Чижової. Художні відкриття С. Іщенко. Здобутки молодих поетів Миколаївщини: Н.Білецької, Кс. Коваленко, Сашка Обрія та ін.	4
<i>Кредит 3. Романістика миколаївських авторів</i>		
5.	<b>Тема 5.</b> Проблематика та жанрово-стильова своєрідність прози у ХХ ст. Внесок О.Бердника в світову фантастику. Історичні романи О. Глушка. Особливості художнього стилю М.Вінграновського-романіста. Художня рефлексія характеру молодого людини в творах І.Григурка.	6
6.	<b>Тема 6.</b> Здобутки сучасних миколаївських прозаїків. Психологічна й соціально актуальна проза Л. Матвеевої, В. Платової. Фентезі В.Васильєва та В. Астрова-Чубенка. Проблематика прози Д. і В. Капранових. Жінка у прозі Л.Бондаренко. Творчі успіхи Ани Пест і Д. Березіної.	4
<i>Кредит 4. Театральне мистецтво Миколаївщини</i>		
7.	<b>Тема 7.</b> Драматичні твори А. Вербеця, С. Піскурьова та В. Понізова, втілені на театральних сценах. Музейні виставкові проекти та інсталяції.	2
<i>Кредит 5. Новітня українська література краю</i>		
8.	<b>Тема 8.</b> Творчість письменників-комбатантів. Збірка Г. Бабіча «Вірші та пісні. Спогади друзів». О. Терещенко «Життя після 16:30». Г. Молчанов «Готель «Ковток Незалежності»», «Правди різні, а істина – одна», «Перемир'я».	2
9.	<b>Тема 9.</b> Література Миколаївщини в контексті сучасної української культури. Творчо-науковий проєкт студента.	2
<b>Усього</b>		<b>30</b>

## 7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1. Літературні традиції Миколаївщини</i>		
1.	<b>Тема 1.</b> Основні етапи культурного становлення Миколаївщини. Опрацювати тему «Громадська, просвітницька, літературна та фольклористична діяльність М. Аркаса» та розробити презентацію. Підготувати кроссенс «Життєвий і творчий шлях С.Черкасенка»; проаналізувати 2 поезії С. Черкасенка (на вибір) за схемою.	12
2.	<b>Тема 2.</b> Культурно-мистецьке життя Миколаївщини. Дослідити функціонування літературних угруповань у Миколаєві на поч. ХХ ст., встановити внесок М. Лагута в історію культури рідного краю. Роль працівників кафедри української мови та літератури Миколаївського ІНО у процесі становлення культури краю. Літературознавчі здобутки Ю. Бойка-Блохина та І. Борщака (презентація). Творчість С. Крижанівського (скласти графічні схеми поетичних фрагментів сонетів), підготувати презентацію «Поезія і доля Леоніда Вишеславського». Ознайомитись із художньо-документальною повістю С. Піскурьова «Миколаїв. Рік 1917. Червоні коліщатка».	10

<i>Кредит 2. Лірика миколаївських авторів: традиції та новаторство</i>		
3.	<b>Тема 3.</b> Поетична творчість письменників Миколаївщини у сер. ХХ ст. Дослідити культурологічну діяльність Б. Мозолецького як археолога та поета; роль М. Вінграновського як шістдесятника; перекладацьку, публіцистичну та поетичну творчість В. Бойченка; історіософські мотиви лірики Д.Кременя (розробити презентації).	10
4.	<b>Тема 4.</b> Поетичні набутки миколаївських літераторів. Легенди і перекази Південного Прибужжя в поезії Л. Чижової. Художні відкриття С. Іщенко. Здобутки молодих поетів Миколаївщини: Н.Білецької, Кс. Коваленко, Сашка Обрія та ін. Підготувати відповідні презентації.	6
<i>Кредит 3. Романістика миколаївських авторів</i>		
5.	<b>Тема 5.</b> Проблематика та жанрово-стильова своєрідність прози у ХХ ст. Внесок О.Бердника в світову фантастику: дослідити жанрові різновиди фантастичних творів О. Бердника (роман-феєрія, повість-легенда, психоаналітична феєрія, роман-симфонія тощо), підготувати фотоколаж, постер, мудборд, кроссенс ( <i>форма реалізації на вибір студента</i> ). Розробити презентацію за обраним твором сучасного українського фентезі (автор на вибір студента). Дослідити топонімію роману І. Григурка «Ватерлінія», результат представити у презентації. Історичні романи О. Глушка (розробити книготрейлер за одним із романів письменника). Рідний край у романах О. Сизоненка. Особливості художнього стилю М.Вінграновського-романіста. Образ сучасника у прозі А. Малярова. Миколаївські реалії у прозі В.Жадька.	10
6.	<b>Тема 6.</b> Здобутки сучасних миколаївських прозаїків. Написати сиквел до однієї з новел Л. Бондаренко за романом «Тринадцята жінка Фрейда». Проаналізувати прецедентні феномени у романі братів Капранових «Забудь-річка». Представити у презентації творчі успіхи Ани Пест і Д. Березіної.	4
<i>Кредит 4. Театральне мистецтво Миколаївщини</i>		
7.	<b>Тема 7.</b> Театральне мистецтво і сучасна література. Дослідити історію становлення Миколаївського національного академічного українського театру драми та музичної комедії. Проаналізувати одну з вистав у театрі (рецензія). Постановки за творчістю «корифеїв» та представників «нової хвилі» (В.Босович). Сучасні пісні краю літературного походження (Т.Ярова, О.Нежигай, О.Сичов).	26
<i>Кредит 5. Новітня українська література краю:</i>		
8.	<b>Тема 8.</b> Творчість письменників-комбатантів. Збірка Г. Бабіча «Вірші та пісні. Спогади друзів». О. Терещенко «Життя після 16:30». Г. Молчанов «Готель «Ковток Незалежності»», «Правди різні, а істина – одна», «Перемир'я». О. Пайкін «Незручні замальовки гібридної війни». Книга «Миттєвості війни» (авторський колектив під керівництвом С. Макарчука).	6
9.	<b>Тема 9.</b> Література Миколаївщини в контексті сучасної української культури. Підготувати творчо-науковий проєкт «1 роман з 24 областей України та Криму». Розробити презентацію-аналіз роману або «Літературний портрет» обраного автора; підготуйте книготрейлер за твором (відповідного автора).	16
<b>Усього</b>		<b>100</b>

## 8. Індивідуальні завдання

Підготовка творчо-наукового проекту: презентація життєвої долі / творчого доробку обраного митця із висвітленням проблем літературознавчого характеру. Основне завдання цього виду діяльності – навчити студентів використовувати професійно профільовані знання для аналізу й інтерпретації художнього та наукового тексту.

## 9. Методи навчання

Пояснювально-ілюстративні (лекція: лекція-презентація, проблемна лекція, лекція-бесіда, лекція-дискусія, лекція-конференція, відеолекція, лекція із мультимедійним супроводом та ін.), розповідь, пояснення, бесіда, дискусія). Репродуктивний метод (конспектування монографій, методичних посібників, статей у фахових виданнях, робота з текстом). Частково-пошуковий метод (проблемні лекції, розв'язання проблемних завдань), метод вправ (проектування літературних завдань, моделювання навчальних ситуацій, створення конспектів занять із літературознавчих дисциплін та ін.), дослідницький метод (аналіз аспектичних методичних проблем). Інтерактивні імітаційні методи (рольові ігри, ситуативні завдання з використанням ІКТ) та ін.

## 10. Форми роботи та критерії оцінювання

Рейтинговий контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:

### Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ECTS	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54		
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано

**Форми поточного та підсумкового контролю.** Комплексна діагностика знань, умінь і навичок студентів із дисципліни здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань (контрольна робота). Поточне оцінювання (індивідуальне й групове опитування, самостійна робота). Завданням поточного контролю є систематична перевірка засвоєння програмового матеріалу, виконання практичних робіт, уміння самостійно опрацювати тексти, складання конспекту рекомендованої літератури, написання і захист реферату/статті, здатності публічно чи письмово представляти певний матеріал.

Завданням підсумкового контролю (контрольна робота, залік) є перевірка глибини засвоєння студентом програмового матеріалу.

*Критерії оцінювання відповідей на практичних заняттях:*

Студенту виставляється «відмінно» тоді, коли у відповіді містяться визначення всіх понять, про які йдеться в питанні, проаналізовано об'єкт, охарактеризовано його семантичні та структурні ознаки; студент виявляє особливі творчі здібності й здатність до оригінальних рішень, до перенесення набутих знань та умінь на нестандартні ситуації; ґрунтовно і повно дає відповіді на всі запропоновані питання.

Студенту виставляється «дуже добре», коли він володіє фактичним матеріалом та навичками текстуального аналізу літературного твору; наводить переконливі аргументи на підтвердження власних суджень.

Студенту виставляється «добре» тоді, коли він демонструє належні знання, самостійний підхід до інтерпретації літературно-мистецьких текстів; чітко й лаконічно висловлює думки, але припускається певних неточностей у відповідях, не наводить приклади; виконує переважно більшість поставлених завдань (не менш як дві третини).

Студенту виставляється «достатньо», якщо він володіє навчальним матеріалом поверхово і фрагментарно; має бідну теоретико-літературну базу, використовує окремі приклади на підтвердження висловленого судження.

Студенту виставляється мінімальний «задовільно», коли студент володіє теоретичними знаннями і практичними вміннями аналізу історико-літературних явищ, проте не може виконати поставлені завдання; у розкритті питань немає логічної послідовності.

Оцінка за виконання індивідуального науково-дослідного завдання, завдань самостійної роботи виставляється з урахуванням таких параметрів: вироблення навиків самостійного мислення, вміння знаходити понятійно-логічну, оцінну, емоційну аргументацію, володіти культурою слова.

Кількість балів повинна складати від 250 до 500 балів (за 5 кредитів), тобто сума балів за виконання усіх завдань з методики навчання.

Відповідний розподіл балів, які отримують студенти за 5 крд.

Поточне тестування та самостійна робота									Контр. роб.	Накоп. бали/ Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	50	500/100
40	50	50	40	50	40	90	40	50		

### 11. Засоби діагностики

Засобами діагностики та методами демонстрування результатів навчання є: завдання до практичних занять, завдання для самостійної та індивідуальної роботи, презентації результатів досліджень, тестові завдання, контрольні роботи.

### 12. Рекомендована література

#### Базова

1. Література рідного краю. Письменники Миколаївщини: Посібник-хрестоматія /Укладач і заг. ред. Н.Огренич. Миколаїв: Шамрай, 2003. 212 с.
2. Літературна Миколаївщина в особах: Бібліографічний покажчик / За ред. В. Бойченка. Миколаїв: Ганна Гінкул, 2001. 96 с.
3. Родіонова І. Літературне краєзнавство. Навчально-методичні рекомендації та вказівки до самостійної роботи студентів до курсу. Миколаїв: МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2019. 80 с.
4. Родіонова І. Миколаївщина у творчості митців ХХ-ХХІ ст.: навчально-методичні рекомендації для змішаної форми навчання. Миколаїв: видавець Румянцева Г. В., 2023. 70 с.
5. Старовойт Л.В. Література Миколаївщини: навчальний посібник до курсу «Літературне краєзнавство» для студентів філологічних спеціальностей. Миколаїв: Іліон, 2014. 248 с.

#### Додаткова

1. Аркас–молодший М. З родинної хроніки. Поезії. Дума про похід... Упорядник та автор передм. Ульяновський В. Миколаїв: [ б/в ], 1993. 90 с.
2. Баденкова В., Родіонова І. Лінгвокультурологічний аспект перифраз у художньому мовосвіті Д. Кременя. Науковий журнал «Вчені записки Таврійського національного університету ім. В.І. Вернадського». Серія: Філологія. Журналістика. Т. 32 (71). №2. 2021. Ч. 2. С. 1-7.
3. Баденкова В., Родіонова І. Вивчення жанру сонета студентами-філологами (на матеріалі творчості С.Крижанівського). Педагогічний альманах: збірник наук. пр. / редкол. В.В. Кузьменко та ін. Херсон: КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2021. Вип. 48. С. 105–112.
4. Башманівська Л. А. Формування художніх смаків учнів основної школи у процесі вивчення літератури рідного краю: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня к-та пед.

- наук : спец. 13.00.02 «Теорія і методика навчання (українська література)». К., 2004. 30 с.
5. Березовська Т. Рід Аркасів: просопографічний портрет на історичному тлі доби. Автореферат дисертації на здобуття наук. ст. канд. іст. наук. Одеса, 2003. 22 с.
  6. Бойченко В. З історії словесності Південного Прибужжя: навчальний посібник для студентів та учнів. Миколаїв: ТОВ ВІД, 2005. 72 с.
  7. Бойченко В. Сторінки шевченкіани Миколаївщини: есе, статті, поезії. Миколаїв : МОШПО, 2010. 228 с.
  8. Бойченко В. Хай вам засяє любов: поезії та переклади. Миколаїв: Можливості Кіммерії, 2010. 388 с.
  9. Використання матеріалів літературного краєзнавства на уроках української літератури в середній школі: методичні рекомендації / Уклад. Л. Старовойт, П. Водяна, І. Береза, Н. Огренич. Миколаїв: МДПІ, 1991. 56 с.
  10. Гич Г. Поезія Дмитра Кременя на уроках літератури рідного краю (на прикладі вірша «Шукаю історичну батьківщину...»). *Вересень*. 2023. Спецвипуск. С. 68–81.
  11. Голобородько Я. Лідер сімдесятників (проза Івана Григурка). *Українська мова та література в школі*. 2005. № 4.
  12. Гусейнов Г. Господні зерна: Художньо-документальний життєпис. У 8 кн.: Кривий Ріг: Видавничий дім, 2000-2004.
  13. Дзюба І. Літературні портрети: продовження есеїстичні розвідки. Київ: Український письменник, 2015. 800 с.
  14. Жадько В. Не маємо права забути: вибране з творчості В. Бойченка та І. Григурка / уклад. В. Жадько. Київ, 2019. 344 с.
  15. Котляр Ю. Літературне дисидентство Олесея Бердника. *Чорноморський літопис*. 2014. Вип. 9. С. 186-190.
  16. Краєзнавча робота в системі філологічної освіти молоді: Матеріали наукової конференції (28-29 жовтня 2011 року) / За ред. Л. Старовойт, С. Підпригори. Миколаїв: МНУ ім. В.О.Сухомлинського. 112 с.
  17. Кремень Т. Українська Атлантида Дмитра Кременя : дискурс творчості / Т. Д. Кремень, Л. В. Старовойт. Миколаїв: Іліон, 2020. 328 с.
  18. Крижанівський С. Спогад і сповідь з ХХ століття. Київ: Стилос, 2002. 282 с.
  19. Купцова В. Література рідного краю. Програма для середньої загальноосвітньої школи. *Слово-диво. Науково-методичний вісник для вчителів української мови та літератури*. Миколаїв: Науково-методичний центр, 1999. 22 с.
  20. Лисенко А.В. Методика використання літературного краєзнавства в системі підвищення кваліфікації вчителів-словесників. Дис. ... канд. пед. наук. К., 2002. 220 с.
  21. Миколаївський державний університет: віхи історії / Укл. В.Д.Будак, Л.В.Старовойт, О.П.Хаєцький, С.В.Підпригора. Миколаїв: Іліон, 2009. 184 с.
  22. Миколаївщина в історії України (Книга для читання з краєзнавства). Частина 1. Миколаїв : ОШПО, 2009. 256 с.
  23. Миколаївщина в історії України (Книга для читання з краєзнавства). Частина 2. Миколаїв : ОШПО, 2009. 270 с.
  24. Миколаївщина : Літопис історичних подій. Херсон: Олді-плюс, 2002. 712 с.
  25. Мхитарян О. Особливості наукового дослідження учнів-членів МАН лірики Дмитра Кременя. *Вересень*. 2023. Спецвипуск. С. 82–94.
  26. Нарис до творчості Л. Я. Чижової (методичне забезпечення програми «Література рідного краю»). Миколаїв: МОІУВ, 2000. 29 с.
  27. Науковий вісник Миколаївського державного університету. Випуск 7. Філологічні науки. Миколаїв: вид.центр МДУ, 2004. 113 с.
  28. Науковий вісник Миколаївського державного університету. Випуск 14. Філологічні науки. Миколаїв: вид.центр МДУ, 2007. 114 с.

29. Плотнікова Т. Нащадкам про чарівника слова. *Українська література в загальноосвітній школі*. Науково-методичний журнал. 2011. № 10.
30. Полтавчук В. Художня самобутність дебютних повістей Івана Григурка. *Вісник Одеського національного університету*. Одеса, 2006. С. 199-206.
31. Родіонова І. Історія міста Миколаєва на сторінках роману Івана Григурка «Ватерлінія». *Науковий вісник Миколаївського державного університету*. 2012. Вип. 9. Т. 4. С. 151-154.
32. Родіонова І. Риси українського менталітету в романі Миколи Вінграновського «Северин Наливайко». *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського*. Філологічні науки (літературознавство): зб. наук. пр.; Миколаїв: МНУ ім. В. О. Сухомлинського, 2016. Листопад. Вип. 2 (18). С. 203–206.
33. Скицька У. Наші на карті світу. Історії про людей, якими захоплюється світ. Львів: Видавництво Старого Лева, 2018. 320 с.
34. Слабошпицький М. З пам'яті дзеркала. Те, чого ви не прочитаєте в історії літератури: Спогади. Київ: Ярослав Вал, 2019. 544 с.
35. Старовойт Л., Марцінковський І., Мірошніченко О. Художня рецепція постаті Т.Г.Шевченка у творчості письменників Миколаївщини: навчальний посібник. Миколаїв: Іліон, 2014. 190 с.
36. Старовойт Л. Література Миколаївської області; Театральне мистецтво Миколаївщини / Вища педагогічна освіта і наука України: історія, сьогодення та перспективи розвитку. Миколаївська область / ред. рада вид.: В.Г. Кремень (гол.) та ін.; редкол. тому: В.Д. Будак та ін. К.: Знання України, 2010. С.17–54.
37. Таємини буття Валерія Бойченка : іст.-біогр. та метод. вид. / Миколаїв. обл. ін-т післядипломної пед. освіти ; упоряд., голов. ред. В. І. Шуляр, упоряд. Т. Д. Кремень. Миколаїв : ОППО, 2021. 292 с.
38. Творчість Миколи Вінграновського в літературному контексті ХХ століття. *Матеріали міжвузівської студентської наукової конференції*. Миколаїв: вид.центр МДУ, 2007. 230 с.
39. Шевченківський енциклопедичний словник Миколаївщини / Укл. Марцінковський І. та ін. Миколаїв : НУК, 2014. 596 с.
40. Шкварець В. Микола Миколайович Аркас: життя, творчість, діяльність. Миколаїв Одеса: Тетра, 2002. 260 с.
41. Шкварець В. Ілля Борщак: життя, діяльність, творчість. Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. П. Могили, 2002. 136 с.
42. Шкварець В. Борис Миколайович Мозолєвський: життя, творчість. Миколаїв : МДГУ ім. Петра Могили, 2006. 244 с.
43. Шкварець В., Мельник М. Історія рідного краю. Миколаївщина: Навчальний посібник. Миколаїв: МДГУ імені Петра Могили, 2004. 280 с.
44. Шкварець В. Миколаївці: визначні історики і краєзнавці минулого. Миколаїв: ТОВ ВІД, 2004. 105 с.
45. Шкварець В. П. Поет з душею історика / Бойченко В. З історії словесності Південного Прибужжя. Миколаїв : ТОВ ВІД, 2005. С. 3–5.

### **13. Інформаційні ресурси**

1. Родіонова І. Літературне краєзнавство. Навчально-методичні рекомендації та вказівки до самостійної роботи студентів до курсу. Миколаїв: МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2019. 80 с. (3 екз.)
2. Родіонова І. Миколаївщина у творчості митців ХХ-ХХІ ст.: навчально-методичні рекомендації для змішаної форми навчання. Миколаїв: видавець Румянцева Г. В., 2023. 70 с. (3 екз.)
3. Старовойт Л.В. Література Миколаївщини: навчальний посібник до курсу «Літературне краєзнавство» для студентів філологічних спеціальностей. Миколаїв: Іліон, 2014. 248 с. (30 екз.)

4. Старовойт Л.В. Література Миколаївської області. Театральне мистецтво Миколаївщини / Вища педагогічна освіта і наука України: історія, сьогодення та перспективи розвитку. Миколаївська область / ред. рада вид.: В.Г. Кремень (гол.) та ін.; редкол. тому: В.Д. Будак та ін. К.: Знання України, 2010. С.17–54. (20 екз.)
5. Старовойт Л.В. Письменники Миколаївщини: Літературно-критичні матеріали до курсу «Літературне краєзнавство»: навчальний посібник. Миколаїв: Іліон, 2007. 132 с. (40 екз.)